

Василенко Олена

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та педагогіки
Хмельницького національного університету

vasilenko.dm@ukr.net

Алієва Тамара

магістрантка кафедри психології та педагогіки
Хмельницького національного університету

alievatamara2020@gmail.com

ПРОФЕСІЙНІ ТА ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО РОБОТИ В РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ

Загальновідомо, що ефективність професійної діяльності психолога залежить не лише від рівня його професійної підготовки, але й від сформованості його особистісних та професійних якостей, світогляду, ціннісних орієнтацій тощо. Тому під час професійної підготовки майбутнього психолога важливо сформувати його як фахівця, який зможе вирішувати проблеми клієнтів та постійно працюватиме над удосконаленням своїх особистісних і професійних якостей.

Зауважимо, що дослідники по-різному визначають вимоги до змісту освіти психологів та формуванню у них професійних і особистісних якостей. Так, зокрема, Г. Панок і Н. Чепелева розглядають трирівневу систему отримання професійних психологічних знань: перший рівень – загальна теоретична підготовка; другий рівень – спеціальна психологічна підготовка; третій рівень – знання зі спеціалізації, тобто робота у конкретній психологічній техніці [3].

На думку Т. Дуткевич та О. Савицької, важливою для майбутньої професійної діяльності психолога є його мотиваційна сфера та гуманістична спрямованість: альтруїстичні позиції, високий рівень мотивації до професії, переважання пізнавальних і емпатійних мотивів у роботі з клієнтом, готовність до співробітництва та спрямованість на позитивний результат [1].

Натомість В. Карандашев стверджує, що ставлення до життя та діяльності психолога виявляється в таких його якостях, як: відповідальність, організованість, оптимізм, відкритість, допитливість, креативність, гнучкість поведінки, здатність до рефлексії своїх переживань і професійної діяльності [2].

З огляду на те, що на сьогоднішній день актуальною проблемою є надання психологічної допомоги різним верствам населення, зокрема особам, які пережили екстремальні, надзвичайні ситуації та психотравмуючі події, особам з інвалідністю, особам з психічними порушеннями та девіантною поведінкою, значно розширилася й сфера застосування реабілітаційної психології [4].

Слід зазначити, що основними завданнями реабілітаційної психології є:

- організація реабілітаційного процесу особистості чи групи;
- визначення етапів і послідовності надання психологічної допомоги особистості чи групі відповідно до специфіки їхнього травмуючого досвіду;
- добір оптимальних для особистості чи групи психологічних реабілітаційних заходів;
- організація та здійснення супервізійних заходів надавачам психологічних послуг [4, с. 12].

Виконання цих завдань потребує від психологів не лише реалізації відповідних знань, умінь і навичок з реабілітаційної психології, але й наявності у них високо сформованих особистісних і професійних якостей. На нашу думку, до цих якостей належать:

- особистісні: чуйність та доброзичливість; дипломатичність у стосунках з оточуючими; впевненість в собі; нонконформізм; оптимістичність у сприйнятті дійсності; відповідальність; комунікативність; уважність і спостережливість; емпатія; прагнення до самовдосконалення та самореалізації;
- професійні: здатність до «активного слухання»; здатність до розкриття змісту, засобів, методів та організаційних форм психологічної реабілітації відповідно до кожного типу реабілітаційної установи; уміння створити ситуацію соціальної фасілітації; здатність працювати в мультидисциплінарній команді; здатність адаптувати людей, які мають функціональні обмеження, до фізичних і

соціальних умов навколишнього середовища; прагнення до покращення якості реабілітаційних послуг та ін.

Отже, для здійснення психологічного впливу на людину, внаслідок якого усуваються негативні психологічні наслідки пережитого нею травматичного стресу, майбутньому психологу варто бути не лише добре обізнаним з основ реабілітаційної психології, але й мати високо сформовані особистісні та професійні якості.

Список використаних джерел:

1. Дуткевич Т. В. Практична психологія. Вступ до спеціальності / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька . – К.: Центр учб. літератури, 2007. – 255 с.
2. Карандашев В. Н. Психология: введение в профессию / В. Н. Карандашев. – М.: Смысл, 2000. – 288 с.
3. Основи практичної психології / за ред. В. Панка, Н. Чепелевої. – К.: Либідь, 2001. – 534 с.
4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник / за заг. ред. Н. Пророк. – Том 1. – Київ, 2018. – 208 с.